

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Kaupunginvaltuusto, § 140, 18.09.2023

Kaupunginhallitus, § 368, 04.09.2023

§ 140

Valtuustoaloite perhevaikutusten arvioinnin ottamiseksi aidosti osaksi Tampereen päätöksentekoa - Sirpa Pursiainen ym.

TRE:1688/00.00.01/2023

Kaupunginvaltuusto, 18.09.2023, § 140

Valmistelija / lisätiedot:

Lauri Savisaari

Valmistelijan yhteystiedot

Lapsiasiamies Tiia Heinäsuo, puh. 050 411 2434,
hyvinvointikoordinaattori Jaana Ylänen, puh. 040 800 7874, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Vt. Lakiasiainjohtaja Jouko Aarnio, puh. 040 514 4884, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Päätösehdotus

Sirpa Pursiaisen ym. valtuustoaloite sekä annettu lausunto merkitään tiedoksi.

Aloite ei anna aihetta muihin kuin lausunnossa esitettyihin toimenpiteisiin.

Tiedoksi

Sirpa Pursiainen, Tiia Heinäsuo, Jaana Ylänen, Lauri Savisaari

Liitteet

1 Valtuustoaloite - Sirpa Pursiainen ym.

Kaupunginhallitus, 04.09.2023, § 368

Valmistelijat / lisätiedot:

Lauri Savisaari

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä: Juha Yli-Rajala, Konsernijohtaja

Päätösehdotus oli

Esitetään valtuuston päätettäväksi:

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Sirpa Pursiaisen ym. valtuustoaloite sekä annettu lausunto merkitään tiedoksi.

Aloite ei anna aihetta muihin kuin lausunnossa esitettyihin toimenpiteisiin.

Perustelut

Sirpa Pursiainen ja 19 muuta kaupunginvaltuutettua esittävät aloitteessaan, että Tampereen tulisi kiinnittää erityistä huomiota perhevaikutusten arviointiin lapsivaikutusten arvioinnin lisäksi ja ottaa perhevaikutusten arviointi aidosti osaksi päätöksentekoa.

Tampereella on käytössä päätösten valmistelussa vaikutusten ennakoarviointi, joka sisältää eri arvioinnin näkökulmia kuten ihmisiin kohdistuvat vaikutukset, mutta myös lapsivaikutusten arvioinnin. Vaikutusten ennakoarvioinnin päätösvalmistelussa hyödynnettävät ohjeistukset ja lomake on laadittu Kuntaliiton ohjeistusten (2011) mukaan. Lapsivaikutusten arviointi pitää sisällään perhenäkökulman. Tampereen arviointilomakkeeseen vaikutukset lapsiin, nuoriin ja lapsiperheisiin -osaan on lisätty kohdat vaikutukset lasten ja perheiden asumiseen, asuinympäristöön sekä vaikutukset perheisiin, vanhempiin, perheiden taloudelliseen tilanteeseen. Perhevaikutuksia voidaan tarkastella myös muissa arvioinnin näkökulmissa, esimerkiksi osassa vaikutukset muihin eri ihmisryhmiin.

Tampereella perheiden moninaisuus on tullut ilmi Tampere Junior -kehitysohjelman lapsiperheanalyysissä. On tunnistettu, että Tampereella asuu melko paljon perheitä, joiden isovanhemmat asuvat kaukana. Monet isovanhemmat ovat myös ikääntyneitä. Nuorten vanhempien perheissä isovanhemmat saattavat olla melko nuoria ja he ovat usein työelämässä. Isovanhempien tilanteet ovat moninaisia ja siksi myös heidän mahdollisuutensa osallistua perheen tukemiseen vaihtelevat suuresti. Perheen arjessa mukana voi olla muitakin henkilöitä.

Asemakaavat laaditaan lakisääteisen prosessin mukaisesti, jolloin niihin sisältyy vaikutusten arviointi. Arvioinnin näkökulmia on viisi, joista yksi on vaikutukset ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön. Se voi sisältää kaavoituskohteesta riippuen sosiaalisten vaikutusten arvioinnin, johon myös perhevaikutukset kuuluvat.

Vaikutusten arvioinnin avulla tuodaan asemakaavasta päättävälle taholle esiin, miten ratkaisu vaikuttaa eri näkökulmista. Kaavaratkaisun vaikutuksia voivat olla ihmisten elinolojen ja -ympäristöjen osalta esimerkiksi alueelliseen eriarvoistumiseen, asuinrakentamisen monipuolisuuteen, sosiaaliseen tai liikenneturvallisuuteen. Näihin kaikkiin liittyvät myös perhevaikutukset. Asemakaavoilla voidaan ohjata myös asuinrakentamisen asuntojakaumaa, piha-alueiden toiminnallisuutta tai esimerkiksi turvallisia liikenneyhteyksiä. Tampereen mittaluokassa on kaupunginosia ja kortteleita, joissa elinot ja -ympäristöt ovat piirteiltään pikkukaupunkimaisia. Kaupunkisuunnittelussa nähdään, että viihtyisä, turvallinen ja

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

sijainniltaan sopiva kortteli lähiympäristöineen on kaupunkiasumisen keskeinen laatutekijä.

Vihersuunnittelu tukee ohjelmoidulla työllään viihtyisyyden ja myönteisten ilmastovaikutusten ohessa perhevaikutuksia. Tamperelaisten hyvinvointikyselyn 2023 tuloksissa nousi esiin kaupunkilaisten tyytyväisyys yleisiin alueisiin, puistoihin, metsiin rantoihin ja virkistysalueisiin. Viheralueet koetaan viihtyisyyden lisäksi turvallisiksi. Kuten asemakaavatkin, asetetaan kaikki leikkipaikka- ja viheraluesuunnitelmat nähtäville, jolloin niihin on mahdollista vaikuttaa. Esimerkiksi perhevaikutuksiin liittyvän leikkipaikkaohjelman yhteydessä järjestettiin osallistumista 4.- ja 9.-luokkalaisten vaikuttamispäivillä, joista saatiin satoja vastauksia kehittämistä varten. Aikuisten kuntoilupaiikkoja toteutetaan pääasiassa aluepuistoihin, joissa on tarjolla aktiviteetteja kaiken ikäisille, mikä tukee kaikkien kaupunkilaisten ja siten myös perheiden hyvinvointia.

Päiväkotien ja koulujen uudisrakennus- ja perusparannushankkeissa huomioidaan lapset ja huoltajat, ja mahdollisuuksien mukaan he voivat osallistua oppimis- ja toimintaympäristöjen sekä pihojen suunnitteluun ja hankintoihin. Hankkeissa kiinnitetään huomiota myös liikenneturvallisuuteen. Huoltoliikenne eriytetään leikkipihoista ja saattoliikenteestä kaavan niin mahdollistaessa. Kaavavaiheessa tehdään tarkastelua myös turvallisuuden näkökulmasta. Uudisrakennus- ja perusparannushankkeissa huomioidaan turvalliset saattoliikenteen paikat pysäköintipolitiikan tai kaavan vaatimusten mukaisesti. Hankkeiden yhteydessä lisätään runkolukittavia pyörätelineitä sekä lapsille että henkilöstölle. Myös pyörien peräkärryjä on mahdollista jättää päiväkodeille lasten hoitopäivien ajaksi. Rakennushankkeiden tarveselvityksissä tehtävien lapsivaikutusten arvioinneissa huomioidaan perhenäkökulma.

Varhaiskasvatuksessa lasten huoltajien kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä ja heillä on mahdollisuus vaikuttaa monin tavoin palveluihin. Tampereen valtakunnallisiin varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin pohjautuva varhaiskasvatussuunnitelma päivitettiin keväällä 2022. Lasten huoltajilta kerättiin kyselyn avulla näkemyksiä, mistä asioista lapsen hyvä päivä varhaiskasvatuksessa koostuu. Vastauksia saatiin lähes 2000 huoltajalta. Tampereen esiopetuksen opetussuunnitelma uudistetaan lukuvuoden 2023-2024 aikana. Keväällä 2023 esioppilaiden huoltajille lähetettiin kysely, jossa muun muassa kysyttiin toiveita esiopetusvuoteen ja mitkä asiat ovat merkittäviä lapselle esioppilaana kouluuyhteisöön kuulumiseksi ja kiinnittymiseksi.

Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa huoltajille lähetetään vuosittain palvelukyky- ja asiakaskokemuskyselyt, joiden tuloksia käytetään toiminnan kehittämiseksi. Erilaisia kyselyitä huoltajille on tarkoitus tehdä jatkossakin ja saada siten heidän näkemyksiään yhä enemmän varhaiskasvatuksen kehittämistyöhön. Keskeinen osa huoltajien ja muun perheen osallistumista ovat myös erilaiset tapahtumat, vanhempainillat

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

ja arjessa henkilöstön kanssa käydyt päivittäiset keskustelut, jotka tukevat lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia, kasvua, kehitystä ja oppimista. Vuosittain laadittava lapsen henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma ja esiopetusvuonna esiopetuksen opetussuunnitelma tehdään yhdessä lapsen huoltajan tai huoltajien kanssa. Nämä osallisuuden eri muodot antavat meille arvokasta tietoa lapsen ja tämän perheen hyvinvoinnin edistämiseksi.

Perusopetuksen toiminnassa huomioidaan huoltajien ja oppilaiden osallisuus sekä yksilö- että yhteisötasolla. Huoltajat ja oppilaat osallistuvat kouluhyvinvoinnin suunnitteluun ja arviointiin muun muassa kyselyjen, esimerkiksi kouluterveyskyselyn avulla. Erilaisten kyselyjen ja palautteenkeruun kautta huoltajilta saatavia näkemyksiä hyödynnetään perusopetuksen toiminnan kehittämisessä.

Tampereen perusopetuksen opetussuunnitelma päivitetään systemaattisesti opetushallituksen määräysten mukaisesti. Opetussuunnitelmaa on päivitetty lakia ja perustemuutoksia vastaavaksi. Opetussuunnitelma ohjaa kouluja kehittämään yhteisöllistä toimintakulttuuriaan ja toiminnan keskiössä on oppilaiden ja huoltajien osallisuus yhteisessä kouluarjessa. Yhteistyö kodin kanssa on koulujen perustoimintaa.

Tampere on mukana UNICEFin lapsiystävällinen kunta -kehittämistyössä. Yhdeksi tavoitteeksi Tampereella määriteltiin lapsivaikutusten arvioinnin vahvistaminen ja selkeät ohjeistukset. Tampereen vaikutusten ennakoarvioinnin kokonaisuuteen on lisätty selkeämmin valtuustoaloitteessa esitetyn perhevaikutusten arvioinnin näkökulmaa. Vaikutusten arvioinnin tarpeellisuudesta, laajuudesta ja toteutuksesta vastaavat asioiden valmistelijat.

Tiedoksi

Sirpa Pursiainen, Tiia Heinäsuu, Jaana Ylänen, Lauri Savisaari

Liitteet

1 Valtuustoaloite - Sirpa Pursiainen ym.

Nähtävilläolo ja tiedoksianto asianosaiselle

Pöytäkirja yleisesti nähtäville 26.9.2023 www.tampere.fi

Päätös on lähetetty sähköisesti 26.9.2023.

Tampere
26.09.2023

Karoliina Vehmaanperä
Hallintosihteeri

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Muutoksenhakukielto

§140

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta tai kunnallisvalitusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee:

-vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (KuntaL 136 §)

-virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista ja viranhaltija on jäsenenä viranhaltijayhdistyksessä, jolla on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa (KVhl 50 § 2 mom.)

-etuosto-oikeuden käyttämättä jättämistä (EtuostoL 22 §)